

БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ АТА АНАЛАРЫНА ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ КЕҢЕСТЕРІ

Күнделікті балалардың мектеп істеріне қызығушылық танытып, назар аударып, шыдамдылық танытыңыз. Бұл ретте кезекші сұрақтармен шектеліп қалмаңыз: "мен не алдым?", "Қалайсың?" және сезімдер, көңіл-күй туралы сұраңыз, эмоционалды қолдау көрсетіңіз және т. б.

Мақтауға сараң болмаңыз, тіпті сіздің ойыңызша баланың ең кішкентай жетістіктерін, оның мүмкін болатын жетістіктерін байқаңыз. Оқудағы сәтсіздіктермен кездескенде, бірге түсінуге, жол табуға, әрекеттердің салдарын болжауға тырысыңыз. Баланы қорқытпаңыз, қорқыныш оның қызметін белсендірмейді.

Қызығушылықты дамытыңыз, қызығушылықты ынталандырыңыз, оның білімге деген қажеттілігін қанағаттандырыңыз. Балаңызға мүмкіндігінше көп ақпарат беріңіз және 7 жасқа дейін әлем туралы негізгі ақпараттың шамамен 90% - ы және өмірлік маңызды дағдылар бар екенін ұмытпаңыз. Қалған өмір тек 10% құрайды.

Кітаптар, жазбалар, суреттер сатып алыңыз және беріңіз. Дауыстап оқыңыз, балаңызды сізге оқуға шақырыңыз, оқығаныңызды талқылаңыз. Онымен бір аптаға, бір айға арналған оқу бағдарламасын анықтаңыз және оны орындауға көмектесіңіз, оны орындауға шақырыңыз.

Балаңызға қиын тапсырмаларды орындауға көмектесіңіз, қиын жағдайдан шығуды ұсыныңыз, бірақ оған шығудың жолын, шешімін табуға, әрекет жасауға мүмкіндік беруді ұмытпаңыз.

Сыныптастарыңызға мейірімді болыңыз, сабақтарды бірге өткізуге тыйым салмаңыз, өйткені жоғары сынып оқушылары жеке жұмыс істегенді жөн көреді, ал орташа және үлгерімі төмен адамдар жұппен, топпен айналысқанды ұнатады. Сонымен қатар, белгілі: кім үйретсе, өзі үйренеді.

Балаңызды белсенді түрде тыңдаңыз, өйткені әңгіменің өзіне психикалық жарақат әкелетіні анықталды. Ол оқығанын, көргенін айтып берсін, өмір сүргендері туралы әсерлерімен бөліссін.

Мектеп туралы жаман сөйлемеңіз, баланың қатысуымен мұғалімдерді сынамаңыз, оның мектепке деген оң, оң көзқарасын қалыптастырыңыз.

Сынып және мектеп істеріне қатысыңыз. Егер мектеп сіздің өміріңіздің бір бөлігіне айналса, бала қуанады. Сіздің беделіңіз артады.

Әлеуметтік педагогтың әдістемелік ұсыныстары бастауыш сынып мұғалімдері мен ата-аналарға.

Қарым-қатынаста шиеленіс туындаған кездегі ұсыныстар.

1. Әңгімелесушіге табиғи көңіл бөлу, мейірімділік, төзімділік, достық.
2. Сабырлы болыңыз, өзін-өзі бақылауды жоғалтпаңыз. Егер әңгімелесуші шамадан тыс толқып кетсе, қысқаша, сәл баяу сөйлеңіз.
3. Көзбен байланыс орнатыңыз және оны жоғалтпауға тырысыңыз.
4. Әңгімелесушіге оның жағдайын түсінетіндігіңізді білдіріңіз (жақындаңыз, оған сүйеніңіз).
5. Егер объективті болса, өз кінәсіңізді мойындаңыз.
6. Әңгімелесушіге өте сыпайы түрде көрсетуге тырысыңыз, ол сізге дұрыс емес деп санайды.
7. Әңгімелесушінің мәселесін шешуге, онымен ынтымақтастыққа мүдделі екеніңізді көрсету, егер бұл істің мүдделеріне қайшы келмесе, оны қолдайтын боласыз.

Қыңыр және қырсық балалармен жұмыс істеу кезіндегі ұсыныстар.

- 1.Өзіңізге сұрақ қойыңыз, бала сізге еліктей ме? Кейде біз баланың өз іс-әрекеттеріне қатты жауап береміз, өйткені біз өз кемшіліктерімізді жақсы білеміз.
2. Баланы ұятқа қалдырмаңыз, оны итермеңіз. Әр мәселе бойынша ұзақ жазбаларды оқымаңыз. Қысқа және қарапайым нұсқаулар арқылы өз жолыңызды алыңыз.
3. Баланың мінез-құлқы теледидар алдында тым ұзақ тұрумен байланысты ма, жоқ па, соны қарастырыңыз.
- 4.Баланың артық белсенділікті ынталандыратынын қарастырыңыз. Кейбір балаларға шекті белсенділік пен тыныш ойын уақыты арасындағы көпір қажет. Оларға тыныштандыратын әрекеттер пайдалы.
- 5.Балалардың көпшілігі өз тілектерін нақты білдіруді үйренгеннен кейін өздерінің қыңырлығынан "асып түседі".
6. Кейде балалар ауру басталғанға дейін немесе қалпына келтіру кезеңінде қыңыр және қыңыр болады.
7. Баланың рұқсат етілмеген мінез-құлқына ғана жауап берудің орнына, жақсы мінез-құлық жағдайларын анықтауға тырысыңыз және баланы құшақтап, сүйіп, мадақтаңыз.

Гиперактивті балалармен жұмыс істеу кезіндегі ұсыныстар

1. Аурудың себептері мен патогенезін анықтау негізінде дәл диагноз қою қажет.
2. Баланың физикалық қатаюы қажет.
3. Баланың қозғалысының летаргиясын жеңілдету, оны қызықтыру үшін бәсекеге қабілетті ұжымдық ойындарды ұйымдастыру қажет.
4. Әр түрлі қызмет түрлеріндегі іс-қимыл әдістерін үйрету қажет, сонымен қатар өзіне-өзі қызмет көрсету түрлерін әртараптандыру қажет.

Ұрлаушы балалармен қарым-қатынас туралы ұсыныстар

1. Сіздің мақсатыңыз-балаңызға импульстарын басқаруға көмектесу және мінез-құлықтың неге қолайсыз екенін түсіндіру. Сіз баланы өзіңізге ұнайтын затты алып қана қоймай, рұқсат сұрауды үйренуге үйретуіңіз керек.
2. Егер сіз баладан не болғанын анықтауыңыз керек болса, келесі сұрақты қойыңыз : "Маша қарындаштарын жоғалтты, ал Елена Ивановна сіз оларды ала аласыз деп санайды. Бұл рас па?"»
3. Егер бала біреудің затын алғанын мойындаса, оны шын жүректен мойындағаны үшін мақтаңыз, содан кейін мұндай әрекеттің салдарын түсіндіріңіз. Егер ол өз кінәсін жоққа шығарса, оны өтірік үшін айыптамаңыз, бірақ табандылықпен сұраңыз. Баланы іздемеңіз. Оған сөздері туралы ойлануға мүмкіндік беріңіз. Ол бұл нәрсені "таптым" деп айтуы мүмкін. Балаңызға заттарыңызды басқару бір нәрсе екенін түсіндіріңіз, бірақ басқаларды рұқсатсыз алу мүлдем басқа.
- 4.Балалар ақпаратты тым шебер жасырмайды, сондықтан сұрақтарды табанды түрде жүргізіңіз. Ақиқат жетекші сұрақтардан кейін біртіндеп пайда болуы мүмкін.
5. Бір әңгімеден кейін ұрлық оқиғалары бірден тоқтайды деп күтпеңіз. Мұндай ережелерді игеру қайталауды қажет етеді.
6. Кейде балалар ұрлайды, егер оларға немқұрайлы қараса, оларға әділетсіз қараса немесе ересектер оларға тым көп қысым жасаса. Мұндай балалар өздерін маңызды сезінуі керек, олар мақтауды қажет етеді.

Ақылға қонымды тәрбие (астарлы әңгіме)

Бірде Хинг ишге жас шаруа келіп сұрады:

- Мұғалім, ұлымды қалай тәрбиелеуім керек: еркелету немесе қатаңдық? Қайсысы маңызды?

" Әйел, қарашы, жүзімге", - деді Хинг Ши. – Егер сіз оны кеспесеңіз, аяушылықтан, артық сабақтары мен жапырақтарды жұлып алмасаңыз, жүзім жабайы болады, ал сіз оның өсуін бақылауды жоғалтып, жақсы және тәтті жидектерді күтпейсіз. Бірақ егер сіз жүзімді күн сәулесінен қорғап және оның тамырларын күн сайын мұқият суармасаңыз, ол толығымен құрап қалады. Тек екеуінің де ақылға қонымды үйлесімімен сіз қалаған жемістердің дәмін тата аласыз.

Балалы болу, әрине, бақыт, бірақ, өкінішке орай, бұлтсыз емес. Мойынсұңғыш, мінсіз бала роботқа көбірек ұқсайды. Нағыз, тірі кішкентай адам ата-анасын бірнеше рет өзінің іс-әрекетімен ренжітеді, содан кейін міндетті түрде жаза болады. Бірақ бұл қандай болуы керек, не үшін және не үшін жазалауға болмайды.

Не үшін жазалауға болмайды

Ата-аналар баланы түзете алмайтын туа біткен кемшіліктері үшін жазалауға болмайтынын қатаң есте ұстауы керек. Мысалы, кекештену. Нашар оқығаны үшін жаза көбінесе мектепке баруды ұнатпауға, сондай – ақ ата-аналарды алдауға, күнделіктен беттерді жұлып алуға, сабаққа келмеуге және т.б. баланың жаман екенін түсінбегендіктен жасаған теріс қылықтары үшін жазалауға болмайды. Өйткені, ол мұны білмеді. Оны ұрыспаңыз, бірақ неге мұны істеуге болмайтынын сабырлы түрде түсіндіріңіз. Егер сіз балаңыздың теріс қылығы туралы оны жасағаннан кейін ұзақ уақыт білсеңіз, оны жазаламаңыз. Мүмкін қазір ол мұны істемей, ұят болғандықтан жасыратын шығар. Бұл туралы сөйлесіңіз. Егер түсінбеушілік болса, оның кінәсі неде екенін және сіз қалай ренжігеніңізді түсіндіріңіз.

Қалай жазалауға болмайды

Баланы тек суық басымен және оған деген сүйіспеншілікпен жазалау керек. Қатыгездік элементтеріне жол берілмейді. Мойын асты, шымшу, қолды немесе құлақты бұрау сияқты. Көбінесе ата-аналар әлі салқындамай және тиісінше жазаны теріс қылық үшін өлшемей жазалайды. Ата-аналар балаларды жазалауға өздерінің жаман көңіл-күйлерін, ашуланшақтықтарын, өз сәтсіздіктерін салатын кездер болады. Бұл мүлдем қолайсыз. Сіз тек дене жарақатын ғана емес, сонымен қатар баланың психикасын да жарақаттай аласыз, бұл жазадан патологиялық қорқынышқа әкеледі. Бірақ біз үшін ең бастысы-әбзелден емес, ата-ананы ренжітуден, ренжітуден қорқу.

Егер сіз, әрине, егуді қаламасаңыз, мысалы, қызды тазалауды қатты ұнатпайтын болсаңыз, үй еңбегін жаза түрінде пайдаланбаңыз. Ия, және бала тапсырманы нашар орындай алады, ол үшін Сіз де оны жазалайсыз ба? Балаларды достарының және жалпы бейтаныс адамдардың қатысуымен жазалауға болмайды. Өйткені, сіз қорлау емес, белгілі бір теріс қылық үшін жазалағыңыз келеді. Әсерлі балалар үшін қорқынышты ештеңе жоқ және олар сізді жек көруі мүмкін.

Бір теріс қылық үшін бірнеше рет жазалауға болмайды. Мысалы, бүгін сіз оған сүйікті шоуын көруге рұқсат бермедіңіз, ал жексенбіде ол әлі де болған оқиғаны төлеп жатыр деп түрткі болып, қонаққа баруға рұқсат бермедіңіз. Тіпті қылмыскерлер бір қылмыс үшін екі рет сотталмайды.

Қалай жазалауға болады

Жаза теріс қылыққа барабар болуы керек. Қалай болғанда да, бұл не үшін және неге жаман екенін түсіндіру қажет. Өзіңізді қатаң ұсыныспен шектеген дұрыс, бірақ айқайламаңыз. Мұны істеу үшін Сіз мұғалімнің өзіне тынышталуыңыз керек.

Физикалық жаза бала тіріге қатыгез болған жағдайда ғана мүмкін болады: Мысықты азаптап, әлсіздерді ұрып-соғып, т.б. бірақ барлық жағдайларда, тіпті ең қатыгез теріс қылық тек жазамен ғана емес, сонымен бірге кешіріммен де жүреді.

Жаза тәрбиенің құралы бола ала ма?

Қазіргі педагогикада жазаны қолданудың орындылығы туралы ғана емес, сонымен қатар Әдістеменің барлық арнайы мәселелері – кім, қайда, қанша және қандай мақсатта жазалау керектігі туралы даулар тоқтамайды. Мұғалімдер толық бірауыздылыққа жақын арада келмейтін сияқты, өйткені оны қолдану тұрғысынан әртүрлі және кейде өте қарама-қайшы көзқарастар бар. Кейбіреулер дұрыс мінез-құлық әдеттерін қалыптастыру үшін, әсіресе мектепке дейінгі және бастауыш мектеп жасында жиі жазалау керек деп санайды. Басқалары жазаға өте сирек, ерекше жағдайларда жүгінуге кеңес береді. Ал шынайы тәрбие қандай да бір жазасыз тәрбие екеніне сенімді адам бар.

Балалар өсіп келе жатқанда, әрине, көптеген қателіктер жібереді, кейде дөрекі, басқаларға материалдық және моральдық зиян келтіреді. Ата-аналар жазаға ерекше мән береді және оны жиі дұрыс пайдаланбайды, баланың психикасына орны толмас зиян келтіреді.

Сізге жазаны қалай "ізгілендіру" керек, адамның қадір-қасиетін төмендетпейтін формаларды қалай табуға болады, жазаны оның қателігін түзетуге көмектесетін әрекеттерге бағыттау үшін қалай қолдануға болады және кез-келген жағдайда мойынсұнуға болмайды.

Жаза қатаң объективті болуы керек (яғни әділ)

Балалар әділетсіз жазаны кешірмейді және керісінше, ересектерге деген ренішін жасамай, әділеттілікке барабар қарайды.

Жазаны сеніммен біріктіріңіз. Тәрбиешінің шынайы сөзі арқылы жазаның мәні мен оның себептерін, сондай-ақ оның мінез-құлқын түзетуге деген ұмтылысты санаға жеткізуге болады.

Жазаны қолдануға асығудың болмауы. Алдымен баланы теріс әрекетке итермелеген себептерді анықтау керек.

Жазаны барлық басқа әдістер мен құралдар ешқандай нәтиже бермегеннен кейін немесе жағдайлар адамның мінез-құлқын Өзгертуді, оны қоғамдық мүдделерге сәйкес әрекет етуді талап еткеннен кейін ғана қолданыңыз.

Жаза қатаң түрде жекелендірілуі керек. Бір балаға тек бір көзқарас жеткілікті, екіншісіне-категориялық талап, ал үшіншісіне тыйым салу қажет.

Жазаны теріс пайдаланбаңыз. Балалар үйренеді және өкінбейді. Бұл жағдайда-неге бұл?

Белгілі психотерапевт В. Левидің 7 ережесі "Есте сақтау маңызды":

1. Жаза денсаулыққа зиян тигізбеуі керек - физикалық немесе психикалық.
2. Егер күмән туындаса: жазалаңыз немесе жазаламаңыз – жазаламаңыз. Ешқандай "алдын алу", кез келген жағдайда жаза жоқ.
3. Бір теріс қылық үшін-бір жаза. Егер бірден көптеген теріс қылықтар жасалса, жаза қатал болуы мүмкін, бірақ барлық теріс қылықтар үшін бірден бір нәрсе.
4. Кешіктірілген жазаға жол берілмейді. Басқа тәрбиешілер балаларды олар жасалғаннан кейін алты айдан бір жылға дейін анықталған теріс қылықтары үшін ұрысады және жазалайды. Олар тіпті заң қылмыстың ескіру мерзімін ескеретінін ұмытады. Баланың теріс қылықтарын анықтау фактісі көп жағдайда жеткілікті жаза болып табылады.
5. Бала жазадан қорықпауы керек. Ол белгілі бір жағдайларда жазаның сөзсіз екенін білуі керек. Ол жазадан қорықпауы керек, тіпті ашуланбауы керек, бірақ ата-анасының қайғысы. Егер баламен қарым – қатынас қалыпты болса, онда олардың қайғысы оған жаза болып табылады.
6. Баланы қорламаңыз. Оның кінәсі қандай болса да, ол жазаны сіздің әлсіздігіңіздегі күш-қуатыңыздың салтанаты және адамның қадір-қасиетін қорлау ретінде қабылдамауы керек. Егер бала ерекше мақтаншақ болса немесе бұл жағдайда ол дұрыс деп санаса және сіз әділетсіз болсаңыз, жаза оған теріс реакция тудырады.
7. Егер бала жазаланса, онда ол қазірдің өзінде кешірілді. Оның бұрынғы теріс қылықтары туралы сөз жоқ.

Отбасындағы тәрбиелік қақтығыстарды қалай шешуге болады?

Жанжалды шешу үшін Сіз оның бала мен ата-ана үшін нені білдіретінін білуіңіз керек. Содан кейін, эмоцияларыңызды салқындатып, мінез-құлық тактикасын сабырлы түрде дамыту керек.

Мысалы, бала күнделіктен мұғалімнің ескертулері бар парақты жұлып алды. Біз талдаймыз. Бала теріс қылық жасады: ол мұғалімнің ескертулерін олардан жасырып, ата-анасын алдады, мүмкін теріс сипатта. Ол мұны жазаланудан қорқу, түсінбеу, олардың көз алдында қорланғысы келмеу және дәрменсіздік, олармен қарым-қатынасы үшін алаңдаушылық үшін жасады.

Егер бұл жағдайда ата-аналар балаға сенбесе, оның тәжірибесін түсінбесе, оны психикалық және физикалық жарақаттардан қорғамаса, өзін-өзі сынамааса, олар осы қақтығыс жағдайында бәсекелестік стратегиясын таңдауы мүмкін. Бұл стратегия ең нәтижесіз. Мұғалімнің ескертуі, алдау және журналды бүлдіргені үшін екі есе жаза алған бала мұндай жағдайдан қорқады. Оның мінез-құлқы мен үлгерімі қиын болғандықтан, ол күнделіктегі жаңа жазбалардан қауіпсіз емес. Сондықтан ол өзін-өзі қорғаудың сыналған әдісін қайта-қайта қолдануға мәжбүр болады.

Егер баламен бірдей қарым-қатынаста ата-аналар жанжалдан бас тартса, олар теріс қылыққа мән бермейді, әсіресе бала мұндай әрекеттерді жасағандықтан, теріс қылық сөзсіз қайталанатын. Бала үшін ата-аналардың мұндай реакциясы өте қажет.

Ата-аналар жағдайға бейімделе алады: баланы аздап шайнаңыз, содан кейін ол өзінің жазбаларымен алаңдамайтын мұғалімге есеп беріңіз. Көбінесе бұл стратегияны баланы гипер-қамқор ететін немесе оның проблемаларына немқұрайлы қарайтын ата-аналар қабылдайды. Ата-ананың бұл мінез-құлқы бала үшін ең қажет, бірақ оның теріс қылықтары біраз уақыттан кейін қайталануы мүмкін.

Жанжал жағдайындағы ең перспективалы ұстаным - оны баламен бірлесіп талқылау – оның тілектерін, тәжірибелерін, мінез – құлық мотивтерін анықтау және бірлесіп шешім қабылдау. Бұл жағдайда бала ең алдымен оны тыңдап, түсінуге тырысатынына кепілдік алуы керек.

Баламен қарым-қатынас қиындықтарын жеңу

Баланың мінез-құлқы: жылайды, шу шығарады, әңгімеге қатысады, тыңдамайды.

Баланың мақсаты: өзіне назар аудару.

Ата-ананың реакциясы: тітіркену.

Баланың ересектердің реакциясына жауабы: уақытты тоқтатады, содан кейін қайтадан бастайды.

Ұсыныстар:

1. Елемеу
2. Жақсы мінез-құлыққа назар аударыңыз
3. Сұрақ қою: "мүмкін сіз менің сізге назар аударғанымды қалайсыз ба?"

Баланың мінез-құлқы: ол сұраған нәрсені жасаудан бас тартады.

Баланың мақсаты: басқаларға билік ететінін көрсету.

Ата-аналардың реакциясы: олар ашулана бастайды, өз күштерін пайдалануға тырысады, мәжбүрлейді.

Баланың ересектердің реакциясына жауабы: қыңыр, мойынсұнбауды күшейтеді.

Ұсыныстар:

1. Жанжалдарды болдырмау
2. Мінез-құлықтың дұрыс объектісін түсіндіруге тырысыңыз
3. Ашуыңызды көрсетпеңіз

Баланың мінез-құлқы: зиян келтіреді, қорлайды, ата-анасының дәлелдерін тыңдамайды.

Баланың мақсаты: қайтару, кек алу, кек алу.

Ата-аналардың реакциясы: олар ашуланшақтықты, ренішті сезінеді.

Баланың ересектердің реакциясына жауабы: одан да көп төлеуге тырысады.

Ұсыныстар: ренішті көрсетпеңіз

Баланың мінез-құлқы: көмекке мұқтаж, өзінің қабілетсіздігін дәлелдеуге тырысады.

Баланың мақсаты: оның қабілетсіздігі мен жеткіліксіздігін көрсету.

Ата-ананың реакциясы: олар баланың ештеңеге қабілетсіз екендігімен келіседі.

Баланың ересектердің реакциясына жауабы: Дәрменсіз қалады

Ұсыныстар: баланың қабілетіне сену, оған сенетінін түсіндіру.

Ата-ана мен жасөспірім арасындағы қақтығысты жеңу жолдары

Кейде ата-аналар жасөспірімнің тілектерін басады және ол кері шегінуге, мойынсұнуға мәжбүр болады, ересектерге кек сақтайды, кейде ата-аналар ашуланшақтық, дәрменсіздік және реніш сезімдерін бастан кешіріп, жасөспірімге көнеді. Бұл әдістердің екеуі де жақсы емес, егер біреу сөзсіз жеңіліске ұшыраса. Бірақ екі жақтың да, ата – ананың да, баланың да қажеттіліктерін қанағаттандыратын шешім іздеуді қамтитын жеңіске жету мүмкіндігі бар. Шешімді іздеуге арнайы әдіс – "алты қадам" арқылы қол жеткізіледі.

Бірінші қадам

Мәселені анықтау. Мұнда баланың немесе ересек адамның орынсыз мінез-құлқының себептерін анықтау қажет. Осы мақсатта оны мұқият тыңдап, содан кейін оның қажеттіліктері мен тәжірибелері туралы хабарлау пайдалы.

Екінші қадам

Ықтимал шешімдерді табу. Оларды бірге іздеу керек. Алдымен барлық нұсқаларды сұрыптау пайдалы, тіпті егер олар бір қарағанда жарамсыз болып көрінсе де. Бұл кез-

келген идея ұсынылатын және ешқайсысы сынға алынбайтын "ми шабуылы" болуы мүмкін.

Үшінші қадам

Ұсынылған шешімдерді талқылау және бағалау. Мұнда бастапқы қағида бірдей; екі жақтың да – баланың да, ересек адамның да қажеттіліктері қанағаттандырылуы керек.

Төртінші қадам

Ең жақсы шешімді таңдау. Сонымен қатар, сіз бір-біріңізге сұрақтар қоюыңыз керек: "егер біз осы идеяны қолдансақ, не болады? Барлығы риза бола ма? Бұл шешімнің қателігі неде?"»

Бесінші қадам

Бұл шешімді қалай орындау керектігін анықтаңыз: не істеу керек.

Алтыншы қадам

Белгіленген әрекет әдісі мәселені қаншалықты шешетінін бағалау. Айтуынша, бір-бірінен: "мәселе жойылды ма? Сіз біздің жасағанымызға ризасыз ба?"»